

č. 14

název	Přemyslovci, Lucemburkové
anotace	Pracovní list je zaměřen na opakování o Přemyslovcích a první seznámení se s Lucemburky. Testovou i zábavnou formou si žáci procvičují, opakují a prohlubují znalosti na dané téma. Součástí pracovního listu je i správné řešení.
očekávaný výstup	ZV – LMP Člověk a společnost – 2. stupeň D – být seznámen s obdobím rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské
druh učebního materiálu	Pracovní list
druh interaktivity	Aktivita
ročník	7.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, jsou:

A. Strádalová, Mgr. D. Nováková, M. Metlický.

Vytvořeno dne 14. 3. 2011.

Nový začátek (New start) CZ.1.07/1.4.00/21.1409

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

PŘEMYSLOVCI, LUCEMBURKOVÉ – pracovní list

Jméno: _____

1. Císař Karel IV. byl čtyřikrát ženatý. Doplň křestní jména jeho manželek.

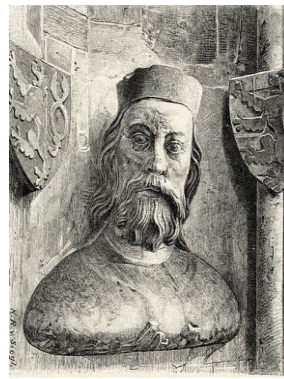
_____ z Valois byla jemná a hezká dívka. V době sňatku měli oba sedm let. Zemřela ve 32 letech.

_____ Falcká dala králi syna, který zemřel. Záhy po smrti syna umírá i matka, mladičká královna.

_____ Svídnická byla o 23 let mladší. Porodila Václava, následníka trůnu. Při dalším porodu zemřela.

_____ Pomořanská dokázala prý ohýbat kovové pruty a meče. Byla o 31 let mladší než císař Karel IV. Porodila mu 6 dětí. Karla IV. přežila o 15 let.

2. Spoj jméno vládce se správným obrázkem.

JAN LUCEMBURSKÝ

KAREL IV.

VÁCLAV IV.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, jsou:

A. Strádalová, Mgr. D. Nováková, M. Metlický.

Vytvořeno dne 14. 3. 2011.

Nový začátek (New start) CZ.1.07/1.4.00/21.1409

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

3. Přečti si starou pověst a vymysli její název.

V roce 1306 v Olomouci byl zavražděn poslední Přemyslovec Václav III. Českým králem se stal Jan Lucemburský jako manžel Elišky Přemyslovny. Jan Lucemburský přijížděl do Čech jen, když na své válečné výpravy potřeboval peníze a jednou ho napadlo, že si je opatří prodejem české koruny. Ta byla uložena v královské klenotnici a klíče od jejích sedmi zámků opatrovalo sedm šlechticů z nejvěrnějších českých rodů. Aby nemohli králi na jeho příkaz klíče vydat, vložili je do opatrování královně Elišce. Aby ochránila českou korunu a zároveň unikla hněvu krále, rozhodla se Eliška uprchnout s družinou svých věrných ke svým příbuzným do Bavor. Brzy jí však byli v patách zbrojnoši krále Jana. Měli za úkol královnu dovést zpět do Prahy. Královna projela bez zastávky Slaným, ale koně byli již vyčerpaní. A tak družina zastavila u studánky v březovém hájku u Líského a čeští páni se připravovali na obranu své paní. Eliška se chtěla napít ze studánky. Sklonila se nad hladinou, voda se zčeřila a z vody se vznesl bílý obláček. Ten se změnil v bělovlasého stařečka s dlouhým vousem a milou, usměvavou tváří. "Neboj se, královno, jsem strážcem země české a vím, že prcháš před svým mužem do ciziny se zlatými klíči od klenotnice. Svým pronásledovatelům daleko neutečeš. Svěř klíče od české koruny mé ochraně. Jsem jedním z prvních jejích strážců. Hod' je do studánky!" Královna váhala, obávala se o osud české koruny. Stařeček ji však uklidňoval: "Neboj se, královno, u mne budou v bezpečí. Bdím nad českou zemí celá staletí. Klíče ve studánce nezůstanou. Až se budeš vracet zpět, zastav se u poustevníka u třebízské skály, tam je najdeš uložené". Královna ještě chvíli váhala a nakonec uvěřila upřímné tváři. Vhodila klíče do studánky, poděkovala stařečkovi a vydala se opět na cestu. Zakrátko se objevili zbrojnoši krále Jana. Duch studánky se změnil v černý mrak a sedm zlatých klíčů, které měl v ruce, v ohnivě blesky. Zbrojnoši padli omráčení do trávy a procitli teprve druhého dne k večeru. U studánky postával malý dědeček. Na otázku, zda neviděl jejich koně a skupinu jezdců před nimi odpověděl: "Mám pro vašeho krále vzkaz. Vyříd'te mu mé proroctví. Protože nemá Čechy rád a českou zemi by nejraději vyměnil za jinou, protože nadržuje cizím a stále se toulá jinde, nezemře v české zemi, ani v ní nebude odpočívat." Když vyslechl proroctví král Jan, zamyslel se a od té doby již neměl chuť prodávat českou korunu. Královna Eliška se do Čech vrátila až za dva a půl roku. Na zpáteční cestě se zastavila u třebízské skály. Viděla čistý pramen vody a pod skalou malou poustku. Poustevník jí dal zlaté klíče s tím, že je našel na dně studánky. I jemu se zjevil bělovlasý stařeček a nařídil mu, aby je dobře opatroval. Sotva skončil vyprávění,

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, jsou:

A. Strádalová, Mgr. D. Nováková, M. Metlický.

Vytvořeno dne 14. 3. 2011.

Nový začátek (New start) CZ.1.07/1.4.00/21.1409

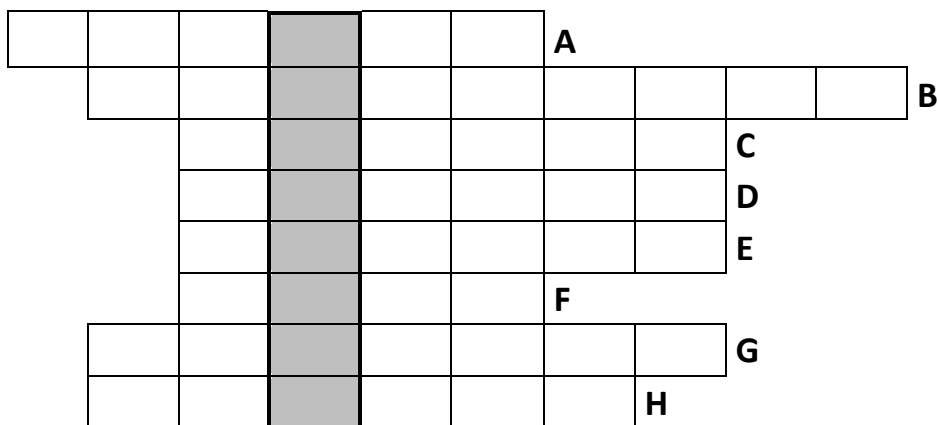
Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

zčeřila se voda a bělovlasý dědoušek se vznesl nad vodou. "Vítám tě, královno, čekal jsem na tebe. Nejezdi ještě do Prahy, uchyl se na Mělník." ... a než se nadáli, rozplynul se ve vzduchu.... Královna ho poslechla. Místo do Prahy rozjela se na Mělník a odtud každým rokem zajížděla ke studánce. Dala ji vyzdít a postavit nad ní kapličku. Studánce dali jméno Královka a říkají jí tak dodnes.

Pověst se jmenuje:

4. Vylušti křížovku a napiš tajenku: _____.

A - církevní představitel

B - hrad vybudovaný Karlem IV.

C - původní jméno Karla IV.

D - matka Karla IV.

E - povinnosti poddaných ve středověké vesnici

F - sídlo zemana

G - poslední český král z rodu Lucemburků

H - první manželka Karla IV.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, jsou:

A. Strádalová, Mgr. D. Nováková, M. Metlický.

Vytvořeno dne 14. 3. 2011.

Nový začátek (New start) CZ.1.07/1.4.00/21.1409

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Zdroj obrázku:

Všechny uveřejněné odkazy [cit. 2011-03-11] dostupné pod licencí Creative Commons – na Wikimedia Commons

Karel IV. - http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Charles_IV.jpg

Václav IV. - http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vaclav_IV.jpg?uselang=cs

Jan Lucemburský - http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Luc.jpg

Studánka Královka - http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lisky_CZ_Kralovka_030.jpg

MACEK, Daniel. *Pověst o studánce Královce* [online]. 11. března 2011 20:15.

[cit.2011–11-03]. Dostupný z WWW: < <http://danielmacek.com/index.php/bilichovske-udoli/56-historie/90-povst-o-studance-kralovce>>.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, jsou:

A. Strádalová, Mgr. D. Nováková, M. Metlický.

Vytvořeno dne 14. 3. 2011.

Nový začátek (New start) CZ.1.07/1.4.00/21.1409

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

PŘEMYSLOVCI, LUCEMBURKOVÉ – správné řešení

1. Císař Karel IV. byl čtyřikrát ženatý. Dopln křestní jména jeho manželek.

BLANKA z Valois byla jemná a hezká dívka. V době sňatku měli oba sedm let. Zemřela ve 32 letech.

ANNA Falcká dala králi syna, který zemřel. Záhy po smrti syna umírá i matka, mladičká královna.

ANNA Svídnická byla o 23 let mladší. Porodila Václava, následníka trůnu. Při dalším porodu zemřela.

ALŽBĚTA Pomořanská dokázala prý ohýbat kovové pruty a meče. Byla o 31 let mladší než císař Karel IV. Porodila mu 6 dětí. Karla IV. přežila o 15 let.

2. Spoj jméno vládce se správným obrázkem.

JAN LUCEMBURSKÝ

KARL IV.

VÁCLAV IV.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, jsou:

A. Strádalová, Mgr. D. Nováková, M. Metlický.

Vytvořeno dne 14. 3. 2011.

Nový začátek (New start) CZ.1.07/1.4.00/21.1409

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

3. Přečti si starou pověst a vymysli její název.

V roce 1306 v Olomouci byl zavražděn poslední Přemyslovec Václav III. Českým králem se stal Jan Lucemburský jako manžel Elišky Přemyslovny. Jan Lucemburský přijížděl do Čech jen, když na své válečné výpravy potřeboval peníze a jednou ho napadlo, že si je opatří prodejem české koruny. Ta byla uložena v královské klenotnici a klíče od jejích sedmi zámků opatrovalo sedm šlechticů z nejvěrnějších českých rodů. Aby nemohli králi na jeho příkaz klíče vydat, vložili je do opatrování královně Elišce. Aby ochránila českou korunu a zároveň unikla hněvu krále, rozhodla se Eliška uprchnout s družinou svých věrných ke svým příbuzným do Bavor. Brzy jí však byli v patách zbrojnoši krále Jana. Měli za úkol královnu dovézt zpět do Prahy. Královna projela bez zastávky Slaným, ale koně byli již vyčerpaní. A tak družina zastavila u studánky v březovém hájku u Líského a čeští páni se připravovali na obranu své paní. Eliška se chtěla napít ze studánky. Sklonila se nad hladinou, voda se zčeřila a z vody se vznesl bílý obláček. Ten se změnil v bělovlasého stařečka s dlouhým vousem a milou, usměvavou tváří. "Neboj se, královno, jsem strážcem země české a vím, že prcháš před svým mužem do ciziny se zlatými klíči od klenotnice. Svým pronásledovatelům daleko neutečeš. Svěř klíče od české koruny mé ochraně. Jsem jedním z prvních jejích strážců. Hod' je do studánky!" Královna váhala, obávala se o osud české koruny. Stařeček ji však uklidňoval: "Neboj se, královno, u mne budou v bezpečí. Bdím nad českou zemí celá staletí. Klíče ve studánce nezůstanou. Až se budeš vracet zpět, zastav se u poustevníka u třebízské skály, tam je najdeš uložené". Královna ještě chvíli váhala a nakonec uvěřila upřímné tváři. Vhodila klíče do studánky, poděkovala stařečkovi a vydala se opět na cestu. Zakrátko se objevili zbrojnoši krále Jana. Duch studánky se změnil v černý mrak a sedm zlatých klíčů, které měl v ruce, v ohnivé blesky. Zbrojnoši padli omráčení do trávy a procitli teprve druhého dne k večeru. U studánky postával malý dědeček. Na otázku, zda neviděl jejich koně a skupinu jezdců před nimi odpověděl: "Mám pro vašeho krále vzkaz. Vyříd'te mu mé proroctví. Protože nemá Čechy rád a českou zemi by nejraději vyměnil za jinou, protože nadržuje cizím a stále se toulá jinde, nezemře v české zemi, ani v ní nebude odpočívat." Když vyslechl proroctví král Jan, zamyslel se a od té doby již neměl chuť prodávat českou korunu. Královna Eliška se do Čech vrátila až za dva a půl roku. Na zpáteční cestě se zastavila u třebízské skály. Viděla čistý pramen vody a pod skalou malou poustku. Poustevník jí dal zlaté klíče s tím, že je našel na dně studánky. I jemu se zjevil bělovlasý stařeček a nařídil mu, aby je dobře opatroval. Sotva skončil vyprávění, zčeřila se voda a bělovlasý dědoušek se vznesl nad vodou. "Vítám tě,

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, jsou:

A. Strádalová, Mgr. D. Nováková, M. Metlický.

Vytvořeno dne 14. 3. 2011.

Nový začátek (New start) CZ.1.07/1.4.00/21.1409

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

A black and white photograph of a small, white, arched stone structure, possibly a well or a small shrine, situated in a cemetery. The structure has a cross on top and a diamond-patterned window. It is surrounded by trees and a low stone wall.

STUDÁNKA KRÁLOVKA

KRÁLOVKA

B	I	S	K	U	P	A				
	K	A	R	L	Š	T	E	J	N	B
		V	Á	C	L	A	V	C		
		E	L	I	Š	K	A	D		
		R	O	B	O	T	A	E		
		T	V	R	Z	F				
	Z	I	K	M	U	N	D	G		
	B	L	A	N	K	A	H			

H - první manželka Karla IV.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.